

TEST: TUNNA JACKOR PERFEKTA PÅ VÅRTUR

UTT MAGASIN

29
SIDOR
PADDLING

Sista färden

i Rapadeltat – magiskt vackert!

TEST Bäst kajak för nybörjare

FEJAN – Okänd pärla

Härliga djupa **hälsingekusten**

VÅRKÄNSLOR

03.2015

PRIS: 69,90 SEK
79,90 NOK, 7,90 EUR

MÖT HILLEBERG
– tältmakaren

**BAKVÄGEN
TILL SYLARNA**
Hisnande bilder!

► **SOMMAR I KANADA**
Vancouver – äventyrstaden

► **LJUVLIG VANDRING**
Längs kusten vid Österlen

OKÄND PADDDELPÄRLA

I Stockholms norra skärgård kommer du nära inpå naturen. Under ett par sommardagar upplevde vi karga hållar, friluftssjälar och en oväntad väderlek.

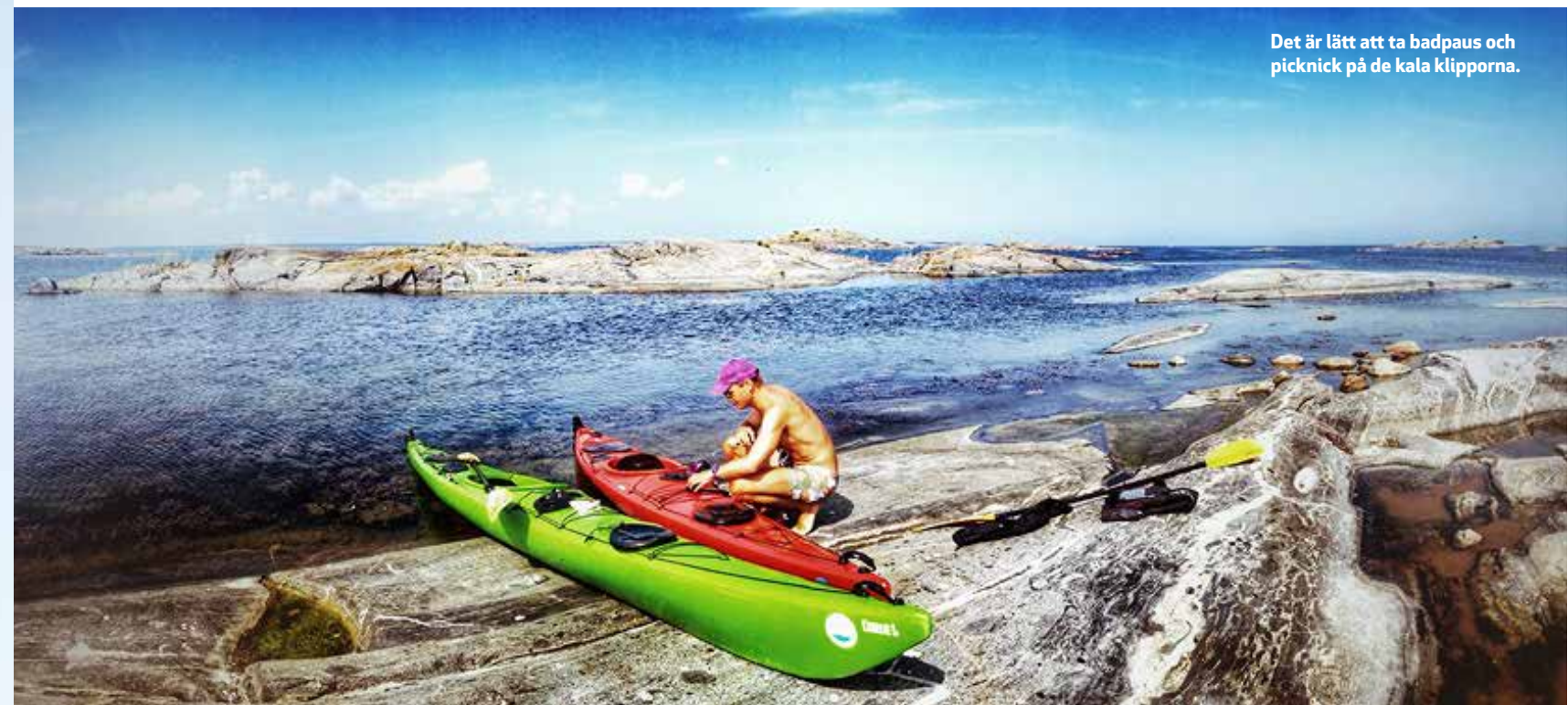
TEXT JOHAN AUGUSTIN BILD ROGER BORGELID

De låga hållarna i Stockholms norra skärgård bildar ett landskap perfekt för paddling.

Den sköna vattentemperaturen på sensommaren gör att badstoppen blir många, som här vid yttre Hamnskär.

Det är lätt att ta badpaus och picknick på de kala klipporna.

Området är väldigt svårnavigerat för segelbåtar. Det gör att många inte vågar åka dit, säger Emil Dellenstedt.

Han förbereder kajakerna som alldeles strax ska glida ut från ön Fejans brygga mot Håkanskär – en ögrupp som ligger i det yttersta havsbandet, några timmars nordöstlig paddling härifrån. Vi ska lämna Fejan som är den sista utposten, den sista bebodda ön innan Ålands hav tar vid. Området har sina hängivna kajakister, som ständigt upptäcker nya skär, kobbar, hållar och undangömda vikar.

– Jag har hört personer som har paddlat trettio år i Håkanskär säga att de inte är klara med området än, berättar Emil.

Tillsammans med bästa kompis och kollegan Robin Westerlund startade han kajakcentret ERkajak (ER efter Emil och Robin) på Fejan inför säsongen 2012. Killarna, som båda är 29, har jobbat ihop med olika slags events i tio år, och de senaste tre åren har det mest varit fokus på kajakuthyrningen i norra skärgården.

Morgonsolen värmer på ordentligt redan vid notiden, radions nyhetssändning rapporterar rekordtemperaturer en bit över 30 grader den första helgen i augusti. Diset hänger i luften och det känns som om ett åskväder närsomhelst ska svepa in över skärgården. Jag och fotograf Roger Borgelid lämnar Fejan i varsin enmanskajak, fullastad med tält, sovsäck, liggunderlag, mat och kläder.

Det är vindstilla och havet ligger spegelblankt. Paddeltagen skär genom ytan – helt utan motstånd. Det enda som egentligen stör friden är ljudet av tusentals hästkrafter där racerbåtar tävlar mot varandra i Roslagsloppet – ett off-

shore race som hålls i närheten. Kompassens nål visar nordost och med hjälp av sjökortet navigerar vi mot ön Vattungarna. De låga hållarna avlöser varandra och fågellivet tar över alltmer ju längre in bland kobbarna vi kommer, samtidigt som oväsendet från båtarna avtar. På en kobbe sitter en havstrut och spanar majestätiskt ut över sin domän. Den verkar oberörd när vi glider förbi, nära inpå den. På en annan kobbe sitter en svanfamilj, två vuxna och tre ungar. Denna gång håller vi oss på avstånd. Ovanför skrånar tärnor för att vi inte ska komma för nära deras bon. Vi är de enda människorna här, inga andra kajaker syns än så länge till, och få båtar vågar sig in i dessa vatten.

– Jag älskar hur man med kajak kan ta sig fram överallt. Även där båtar inte kommer in, utbrister Roger.

Det påståendet stämmer verkligen när vi efter ett par timmars lugn paddling tar oss igenom den så kallade Torparöpassagen där hållarna bildar trånga kanaler, vilka gör att kajaken stundtals skrapar mot den grunda bergsbottnen. Vi passerar Gisslingsö och Trångskär där vi badar i det klara 22-gradiga vattnet, innan vi kommer fram till Håkanskär på eftermiddagen. På en öppen håll håller vännerna Johan Tarmet och Mats Engstrand från Stockholm på att sätta upp sitt kupoltält, alldeles intill vattnet.

– Så länge det inte är sjö så funkar det bättre att tälta på en öppen håll, säger Johan. Och det stadiga vädret ska enligt prognosen hålla i sig hela helgen.

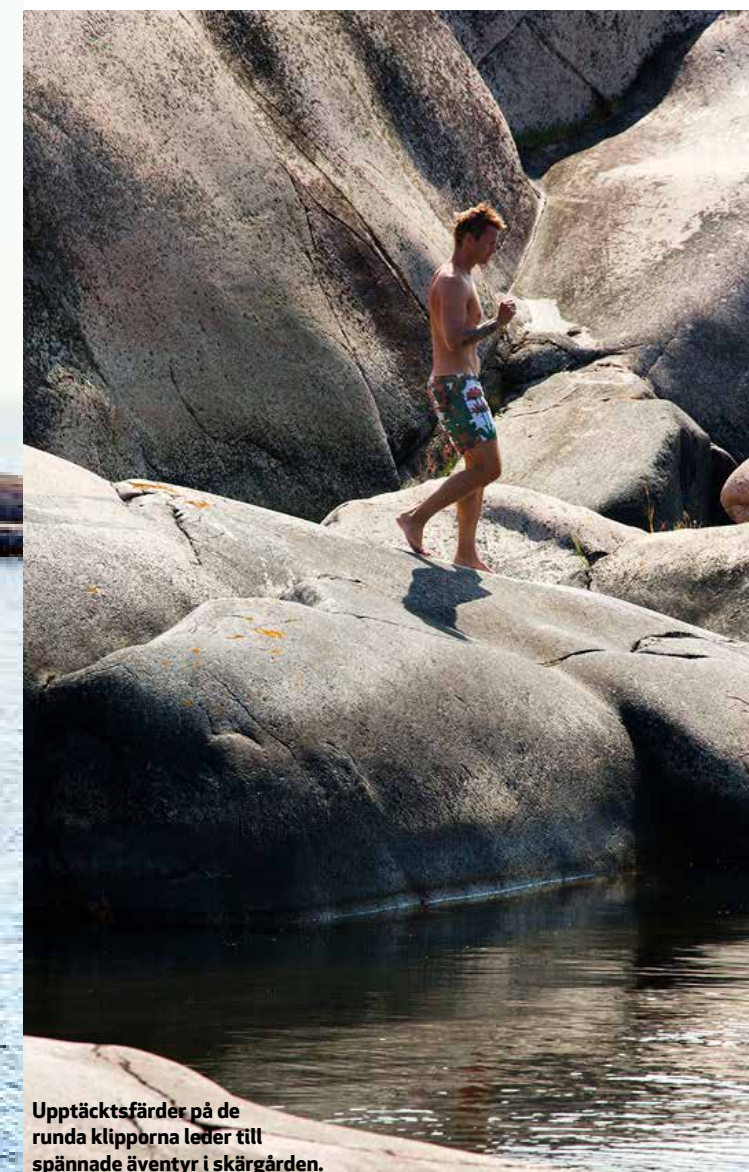
Bägge är vana kajakister som föredrar norra skärgården framför den övriga. Den är väldigt orörd. Mats berättar att ytterskärgården är mer

Niklas Westin gillar att fly civilisationen ibland, och tältar gärna ensam på Vattungarna.

Området har sina hängivna kajakister, som ständigt upptäcker nya skär, kobbar, hållar och undangömda vikar.

Upptäcktsfärder på de runda klipporna leder till spännade äventyr i skärgården.

småskalig, utan öppna fjärdar, och att det där finns många bra småöar för kajakister.

Under dagen har de paddlat till Håkanskär från Råfsnäs på fastlandet, en tur som tagit dem tre timmar. De brukar paddla i skärgården till slutet av september, "då man fortfarande kan vara behagligt klädd".

– Att ha mössa när vi paddlar är inte vår grej, ler Johan.

EN ÖVERRASKANDE NATT

Efter ytterligare en halvtimmes paddling kommer vi in i en trång vik där det gröna vattnet står helt stilla. Vattentemperaturen måste ligga en bit över 30-strecket, och vid slutet av viken har det bildats ett tjockt lager av alger, vars doft så här nära inpå påminner om avloppsvatten. Vi har vattenvägen kommit till ön Vattungarnas mitt – väl skyddad från eventuella vindpustar. De plana hållarna är perfekta att spänna upp kupoltälten på, och ön verkar spännande med

sitt sumplandskap och små sjöar, så vi bestämmer oss för att stanna – trots odören. På en höjd ett stycke längre bort står ett ensamt tält. Det är Niklas Westin som har paddlat hit från Råfsnäs. Han bjuder på kaffe från stormköket och berättar varför han valde att komma hela vägen hit.

– Det är verkligen fint här om man bara vill ha lugn och ro, berättar Niklas som har sommarlov från sitt jobb som gymnastiklärare i Stockholm.

De för båtägare förargliga grund som ligger utspridda utanför Vattungarna, som trots namnet är en ensam ö, gör emellertid området idealiskt för kajakister som vill fly civilisationen för ett ögonblick.

– Segelbåtar har det betydligt lättare vid Håkanskär, men här vid Vattungarna är det fantastiskt att paddla kajak, fortsätter Niklas.

Det börjar skymma vid 22-tiden och från buskarna och algvattnet kommer massor av nattaktiva varelser hoppandes. Paddor, stora och små, verkar dra sig mot våra tält på den

öppna hällen, och vid ett tillfälle räknar jag till ett tjugotal paddor som gör oss sällskap på berget. Samtidigt kommer myggen. De är aggressiva så vi bestämmer oss för att stänga tälten och sova. I morgon ska vi upp tidigt för att få morgonljuset. Dock blir det inte riktigt som vi hade tänkt oss ...

Jag vaknar av en kraftig knall. Tittar mot öppningen av tältet, där jag har lämnat yttertältet öppet för att få in frisk luft. Det bokstavligen forsar ner regn från skyn, och det har bildats en pöl bredvid mig. Jag fiskar upp mobilen ur regnvattnet och klockan är strax efter fyra. Åskan mullrar alldeles ovanför oss, och blixterna slår ner, en efter en. Jag torkar upp vattnet med en handduk, stänger tältet och försöker somna om, men det är inte det lättaste då ovädret håller sig kvar – i sex timmar framöver.

Vädret i skärgården är känt för att förändras snabbt och vid 11-tiden är det plötsligt blå himmel och solsken igen.

Det här är det värsta jag har varit med om, pustar Roger när han kommer ut ur sitt tält.

Det visar sig att SMHI helt missat ovädret, och gick ut med en klass 1-varning först en timme innan åskan svepte in över norra skärgården – mitt i natten.

– SMHI brukar ha svårt att se när det ska bli sommaråska, säger Niklas när han kommer ner från sin tältplats. Han medger att den valda höjden "kanske inte var en helt idealistisk plats att tälta på när det blixtrade".

– Jag låg och räknade under åskvädret, och smällarna kom alldeles inpå. Man är ju otroligt utlämnad här längst ute i skärgården när sådant inträffar.

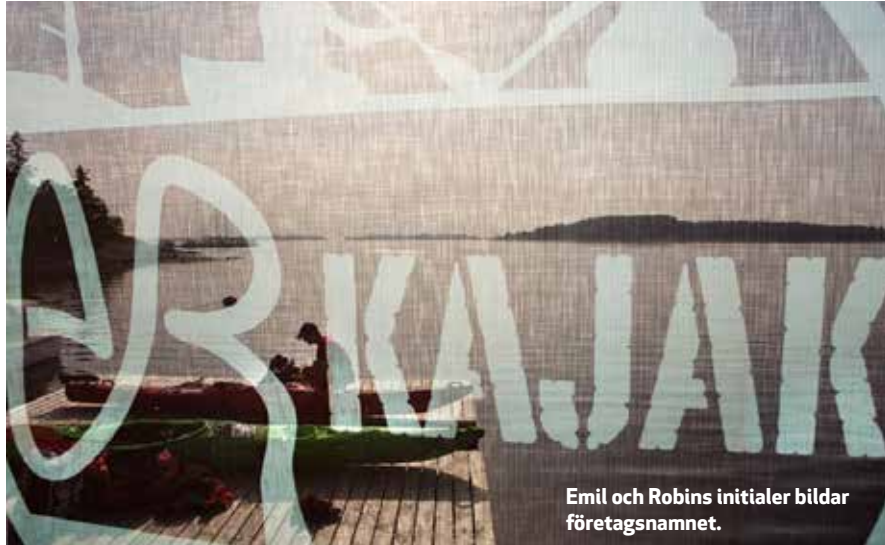
SÖDERARMS SKÄRGÅRD

Efter ett tag har våra tält soltorkat och vi glider ut genom viken – redo för nya upplevelser. Emil och Robin från ERKajak väntar på oss i varsin kajak vid utloppet. Vi ska ta oss till Söder-

Robin Westerlund trivs bäst i skärgården tillsammans med sin bästa vän Emil.

Jag fiskar upp mobilen ur regnvattnet och klockan är strax efter fyra. Åskan mullrar alldeles ovanför oss

Emil och Robins initialer bildar företagsnamnet.

arms skärgård, som ligger omkring tre timmars paddling söderut från Vattungarna. Vi passerar Furusundsleden – färjeleden där massiva Finlandsfärjor på långt avstånd kan te sig lite spöklika när de kommer från Stockholm med kosan styrd mot Åland. Emil och Robin väljer helst Söderarms skärgård om de får välja var de ska paddla.

– Där finns många fler öar att välja mellan, ropar Robin från sin kajak längst fram.

Vi stannar till vid yttre Hamnskär, som med sina överbevuxna bunkrar visar att försvaret var aktivt här ända fram till början av 2000-talet.

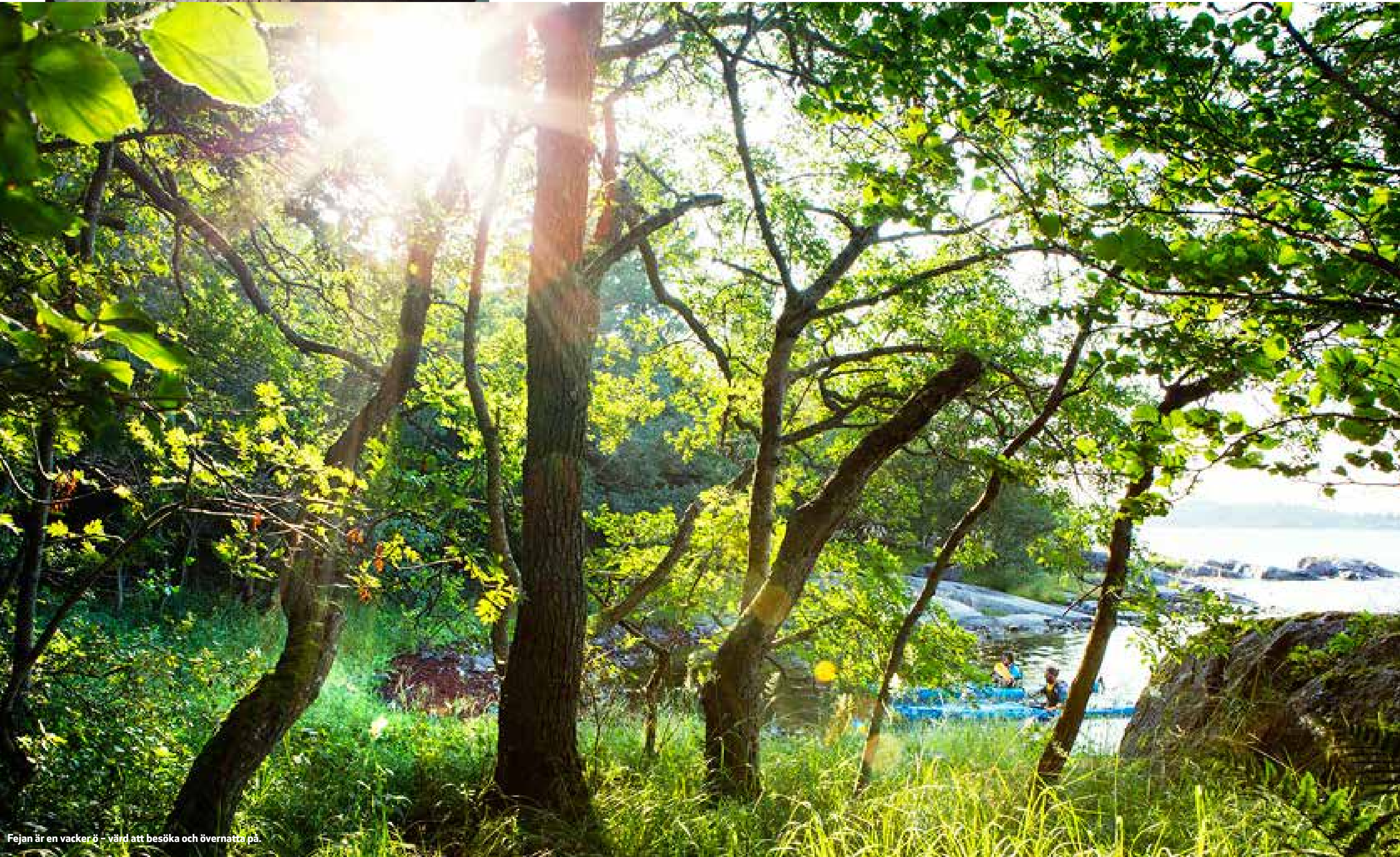
De höga klipporna passar perfekt för hopp rätt ner i det klara havet. Det är svensk högsommar i Stockholms yttre skärgård, och killarna i ERkajak verkar ganska nöjda med tillvaron.

– Ibland tänker man att man borde ta ett nio-till-fem-jobb – för att det är lockande att tjäna mer pengar, säger Emil, men ändrar sig snabbt.

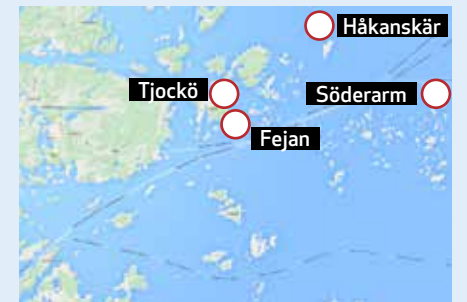
– Sedan tar man sig en titt runtomkring sig och inser att man inte vill göra något annat än det här, säger han innan han dyker ner i vattnet från klippan. 🐦

På en kobbe sitter en havstrut och spanar majestätiskt ut över sin domän.

FAKTA

Fejan

TA SIG DIT

Under säsong går det regelbundna båtar från Räfsnäs Brygga till Fejan med Waxholmsbolaget. Resan tar 50 minuter. Resan mellan centrala Stockholm och Fejan tar knappt tre timmar kommunalt. För tider: www.sl.se

ÄTA OCH BO

På Fejan finns en skärgårdskrog och ett vandrarhem där många övernattar i anslutning till paddling i skärgården. www.fejan.se

HYRA UTRUSTNING

ERkajak finns på Fejan och på ön Arholma och anordnar guidade dags- och dygnsturer i norra skärgården. Du kan även hyra kajak på egen hand. Företaget erbjuder tjänsten kajak-taxi – för den som inte vill paddla tillbaka till utgångspunkten utan föredrar att bli upphämtad av båt. www.erkajak.se

HÅKANSKÄR OCH SÖDERARMS SKÄRGÅRDAR

Håkanskär ligger i den nordligaste delen av Stockholms skärgård i det yttre havsbandet, nordväst om Söderarm. Håkanskär var tidigare en av skärgårdens största fiskeplatser. Söderarms skärgård ligger i det yttre havsbandet öster om Norrtälje. Söderarm är en fyr från 1800-talet som ligger på ön Torskär i den norra delen av Söderarms skärgård.